

Irányelvek a képzési programok kidolgozásához és az előzetes szakértői minősítéshez

B+D szekció

FSZOE szakmai napok

2015. október 27. és 2015. november 6.

Fktv. 12. §	Elvárások, általános irányelvek a megfelelő programrészlet kidolgozásához
(1) a) A képzés megnevezése	Funkciója, szerepe, célja a képzési programban <ul style="list-style-type: none"> – azonosítás – korrekt tájékoztatás Elvek, szempontok a kidolgozáshoz <p>A képzés megnevezésének koherenciát kell mutatnia az alábbiakkal:</p> <ul style="list-style-type: none"> – cél, célcsoport, – tartalom, – óraszám, <p>További szempont:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a fogyasztóvédelmi törvény előírja a korrekt tájékoztatást, – nyelvi helyes megfogalmazásokat tartalmazzon, – ne legyen megtévesztő.
(1) c) A képzésbe való bekapcsolódás feltételei	Funkciója, szerepe, célja a képzési programban <ul style="list-style-type: none"> – az adott képzési és értékelési folyamat hatékony megvalósításához megfelelő és azonos bemeneti feltételek teljesüljenek minden résztvevőre, – tájékoztatás. Elvek, szempontok a kidolgozáshoz <p>A bemeneti feltételnek koherenciát kell mutatnia az alábbiakkal:</p> <ul style="list-style-type: none"> – célcsoport, – képzési cél, – megszerezhető kompetenciák, – tartalom, <p>További szempontok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyértelműség, – érthető, nyelvtanilag helyes megfogalmazás, – az isk. végzettség, szakmai végzettség, szakmai gyakorlat, eü. alkalmasság, előzetesen elvárt ismeretek, egyéb feltételek pontban a nem releváns is jelölendő (pl. ---, vagy „nem szükséges”), – kerülendő a „túlszabályozottság”.
(1) c) A képzés célja és célcsoportja	Funkciója, szerepe, célja a képzési programban <ul style="list-style-type: none"> – a képzési programot elsődlegesen a képzés megnevezésével azonosítják, – tájékoztatás. Elvek, szempontok a kidolgozáshoz <p>A célcsoport meghatározás során biztosítani kell az összhangot:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a képzés megnevezésével, – a képzési célokkal, – tartalommal, – bekapcsolódás feltételekkel, – órásszámmal, <p>További szempontok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pontosság, – ne legyen túl általános a meghatározás, – a célcsoport specifikálása szükséges, – kellő kifejtettség, ugyanakkor tömör, lényegre törő megfogalmazás
(1) d) A tervezett képzési idő	Funkciója, szerepe, célja a képzési programban <ul style="list-style-type: none"> – tájékoztatás, – képzésszervezéshez egyértelmű információ, az ütemterv alapja, – oktató számára egyértelmű információ, – szerződésekhöz szükséges információ (felnőttképzési, oktatói, bérleti szerződések). Elvek, szempontok a kidolgozáshoz <ul style="list-style-type: none"> – koherenciát kell mutatnia a célcsoporttal, tartalommal, – óraszám a tartalom kifejtettségével is legyen összhangban, – megvalósíthatóság,

Fktv. 12. §	Elvárások, általános irányelvek a megfelelő programrészlet kidolgozásához
<p>(1) f) A tananyag egységei, azok célja, tartalma, terjedelme és a tananyagegységekhez rendelt elméleti és – ha a tananyagegység tartalmaz gyakorlati képzést – a gyakorlati óraszám</p> <p>(1) i) A tananyagegység elvégzéséről szóló igazolás kiadásának feltételei</p>	<ul style="list-style-type: none"> - csak konkrét óraszám elfogadható, a „-tól-ig” nem, - az óraszám verzióra készülő „fiókprogram”-ot az eredeti program ismeretében lehet értékelni, a különböző óraszámra készült „fiókprogramokat” a képző rendszerbe foglalva tartsa nyilván. <p>Funkciója, szerepe, célja a képzési programban</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tartalmi összefüggések, köv. rendszer bemutatása, - Tartalmi állandóság biztosítása, - Tájékoztatás, - A megfelelő oktató kiválasztásának szakmai alapja, - Folyamatos nyomonkövetés és ellenőrzés (minőségbiztosítás) viszonyítási alapja, - Előzetes tudásméréshez információ. <p>Elvek, szempontok a kidolgozáshoz</p> <ul style="list-style-type: none"> - Megfelelő egységekre való lebontás (lásd Fktv. tananyagegység fogalma), - Koherencia a tananyagegység célja, tartalma, terjedelme és az elvégzésről szóló igazolás kiadásának feltételei között, - Kellő részletezettség, tartalom-terjedelem összhangja - javasolt 2-3 képzési óránként legalább egy tartalmi elem (nem elegendő a programkövetelmény kimásolása), - Megvalósíthatóság, - Elmélet-gyakorlat különüljön el a tartalomban, - Készségfejlesztésre (is) irányuló tananyagegység esetében gyakorlati óraszám meghatározása, - Amennyiben nem egyszerű másolás történik, hanem átfogalmazás, kiegészítés is, a szakértőnek értő módon kell vizsgálnia.
<p>(1) h) A képzésben részt vevő teljesítményét értékelő rendszer leírása</p>	<p>Funkciója, szerepe, célja a képzési programban</p> <ul style="list-style-type: none"> - A képzési cél megvalósulásának ellenőrzése, értékelése, - A követelmények teljesülésének vizsgálata. - A leírás képet ad az eljárásról az értékelő és az értékeltek számára, - Információt ad az értékelő eljárás oktatásszervezési feltételeiről. <p>Elvek, szempontok a kidolgozáshoz</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alkalmasnak kell lennie a követelmények mérésére (Készség vs. Teszt?) - A követelmény feszegetéséhez igazodjon. - Egyértelmű legyen (belső forgatókönyv, „film”-szerűség) - Fejezze ki az<ul style="list-style-type: none"> o esedékességet (folyamatközi, záró) o eljárást/módszert, elveket (pl. teszt, kvíz – átfogó fogalom) o formát (szóbeli, írásbeli, gyakorlati) o mért követelményt (ha kell a megértéshez) o a megfelelés kritériumait - A módszernek adekváttnak kell lennie a célcsoporttal - „B” képzési körben kötelező elem a jogszabály által meghatározott „záró beszámoló” kifejtése <p>Minden képzéshez tartoznia kell valamilyen értékelésnek!</p>
<p>(1) j) A képzési program végrehajtásához szükséges személyi feltételek</p>	<p>Funkciója, szerepe, célja a képzési programban</p> <ul style="list-style-type: none"> - a képzés végrehajthatóságának legfontosabb tényezője, - teljesítendő jogszabályi előírások a foglalkoztatható oktatókra, - minőségbiztosítási feltételek teljesítése, - képzésszervezési információ, - tájékoztatás. <p>Elvek, szempontok a kidolgozáshoz</p> <ul style="list-style-type: none"> - koherencia a tartalommal, - alkalmasság (motiváció, tudásátadás képessége), - jogszabályi megfelelés, - ezen túlmenően pontosítás modulonként, elmélet-gyakorlat specifikáció, - tudás-kompetencia rögzítés, végzettség önmagában nem feltétlenül elégséges, - többféle verziót célszerű felsorolni (különböző felsőoktatási intézményekben szerzhető iskolai végzettségek), - egyértelműség, - kerüendő a túlszabályozottság (ne egy bizonyos oktatóra vonatkozzon a leírás).

Egyéb általános irányelvek

- **Értelmezhetetlen, nyelvtanilag hibás mondatokat** tartalmazó képzési program ellenjegyzése szakértő által nem elfogadható.
- **Szakmai továbbképzések:** egyértelműen „B” képzési körben engedélyeztetettek, de pl. a pedagógusok szakmai továbbképzése területén a felnőttképzési engedély helyett az akkreditált pedagógus-továbbképzésnek van létjogosultsága, amennyiben a képzési idő eléri a legalább 30 órát.
- Tudatosítandó, hogy az **Fktv. hatálya alá nem csak a felnőttek**, hanem a tankötelezettségüket teljesítő személyek iskolarendszeren kívüli képzése is tartozhat.
- **A „D” képzési körben is lehet szükség szakmai tudásra a minősítő szakértő részéről** – pl. Elsősegélynyújtás óvodásoknak c. képzési program – a „közhiedelemmel ellentétben” az újraélesztés oktatásának van létjogosultsága. Ennek megítélésében a szakértő nem hagyatkozhat az általános műveltségére, társadalomismeretére és a különböző tevékenységekre vonatkozó általános ismereteire.
- **Szakértői önmérésüket szükségessége D képzési körben.** Az előző pontban kifejtett tartalom alapján lényeges vonatkozás, hogy egy dolog a szakértői felhatalmazás és egy másik dolog a szakértői kompetencia/tudáskör. Az előzetes minősítésre felkért vagy a hatósági eljárásban közreműködő szakértőnek minden esetben reflektálnia kell arra a kérdésre, hogy az adott képzési program megfelelőségének megítéléséhez valóban rendelkezik-e a szükséges kompetenciákkal (ismeret, gyakorlati tapasztalat, képzésmódszertani jártasság stb.)
- **„Fiókprogram” minősítése:** Azonos cím – azonos tanúsítvány mögött lehet különböző tartalom. Az intézmény nem köteles tájékoztatni a minősítő szakértőt, hogy programmódosításról van szó. Ezért – különösen a „D” körben - jelenleg nem eldönthető, ki a felelős annak megítélésében, hogy új programról van szó, vagy csak módosításról. Amennyiben a minősítő szakértőnek tudomása van arról, hogy módosított képzési program előzetes minősítésére kérték fel, javasolt ezt a szakvéleményben feltüntetnie az eredeti képzési programra vonatkozó hivatkozással és az egyszerű módosítás létjogosultságának indoklásával. Célszerű továbbá, hogy ilyen esetben az előzetes minősítésre felkért szakértő kérje a megbízójától az engedély alapját képező képzési programot is.
- **Előminősítői és hatósági szerepben** egyaránt fontos a jogszabályi megfelelés vizsgálata és a szakmai szempontok érvényesítése. A két szerep között a valóságban nincs olyan szignifikáns különbség, mint ahogy az a szakértői „közhiedelemben” tetten érhető. Különbség nem annyira a felkészültségükben és a vizsgálati szempontjaikban van, hanem a felelősségvállalásukban érhető tetten. Ugyanis a hatósági szerepben eljáró felnőttképzési szakértőnek a Hivatal megbízása alapján alapvetően a Hivatal jogalkalmazási gyakorlatát kell képviselnie.
- **Fogyasztóvédelmi elvek érvényesítése.** Ebben a tekintetben szintén szükséges a tájékozottság és a szakértői önmérésüket. Alapvető, hogy a megtévesztésre alapot adó képzési programelemek (pl. a képzési program megnevezése) megítélésében a megtévesztés lehetőségének ténye alapvetően nem a szakértő szemléletének a kérdése. Nem az a kérdés, hogy a szakértő számára potenciálisan megtévesztő-e az adott tartalom, vagy hogy tud-e arra esélyt adni, hogy az adott tartalom bárkit megtéveszthet. A megtévesztés potenciális tényét alapvetően a célcsoport oldaláról és a képzési programmal releváns képzésszolgáltatói piac oldaláról szükséges szemlélni, amelyet legfeljebb kiegészíthetnek a szakértői szempontok.
- **Minőségbiztosítás elve.** Alapvetően alkalmazni kell a szakértői gyakorlatban azt a minőségelvet, hogy a minőségbiztosítás a **megfelelőség vélelme** a rendelkezésre álló információk alapján.
- **Szakértői munka/felfogás koherenciájának igénye.** További szükségszerű következménye a minőségbiztosításnak a szakértői munka sztenderdizációjának igénye. A gyakorlatban rossz fényt vet a rendszer és a rendszerszereplők működésére, hogy az intézmények tapasztalata alapján a szakértők felfogásában, jogalkalmazásában – a szakértői identitás önállósága alapján elfogadható mértéken túl – lényeges ellentétek azonosíthatók.